

TALONRAKENTAMISEN KIERTOTALOUSSELVITYS - Helsingin kaupungin Asuntotuotanto

Laura Kainulainen

Ramboll Finland Oy, Rakennetekniikka

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Johdanto

MIKSI?

Helsingin kaupunkiympäristön toimialalla on tavoitteena löytää keinot vastaamaan kiertotaloustavoitteisiin myös asuntotuotannon osalta. Tarvitaan lisää materiaalitietoutta ja materiaalien käyttökelpoisuustietoa ja ymmärrystä kiertotalousnäkökulmasta niiden koko elinkaaren ajalta.

MITÄ?

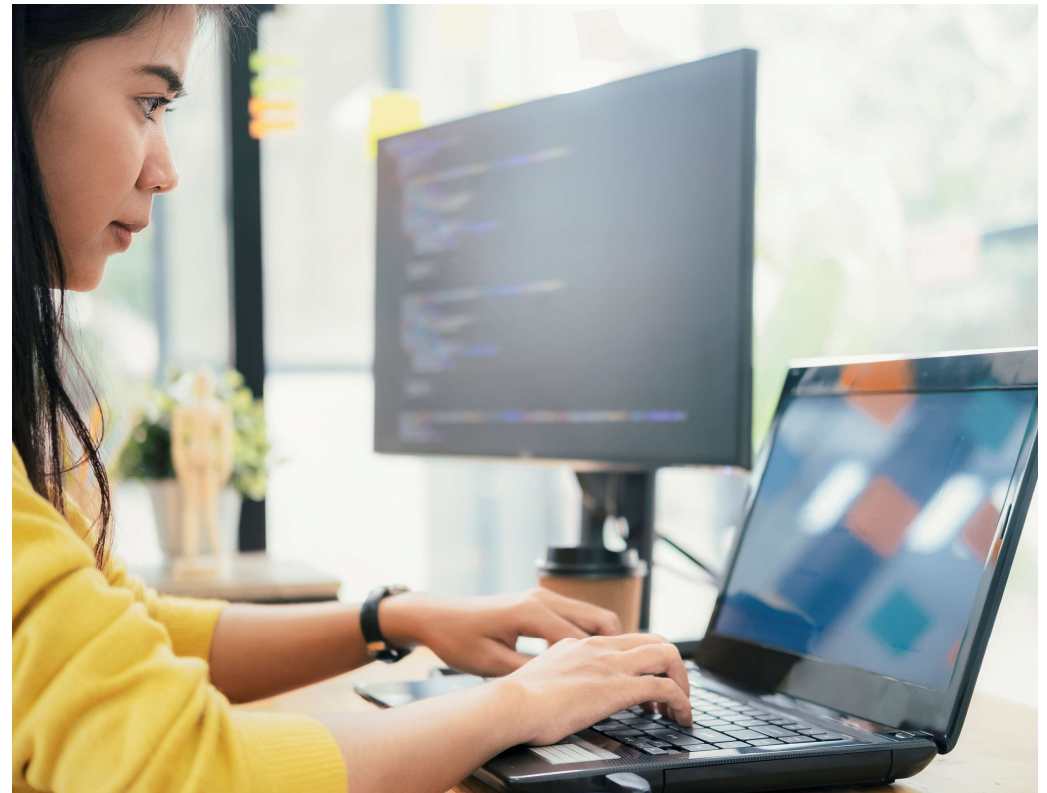
- Markkinakartoitus kiertotalouden mukaisista talonrakentamisessa käytettävistä materiaaleista.
- Pohjois-Pasilan Postipuiston alueelle rakennetussa Kustinpolku – rakennushankkeessa käytetyt rakennusmateriaalit
 - mitä **kiertotalouden mukaisia materiaaleja** rakentamisessa on käytetty
 - **miten käyttöä olisi voinut lisätä**
- ATT:n rakennusohjeiden läpikäynti
 - Tunnistettiin materiaalien ohjaus
 - miten ne vaikuttavat kiertotalouden mukaisten materiaalien käyttöön.
- Lopuksi ehdotettiin tapoja kiertotalouden mukaisten materiaalien käytön lisäämiseksi. Työ toteutettiin vuoden 2022 aikana. Ramboll Finlandista työn tekemiseen osallistuivat Juho Mäkelä, Laura Kainulainen, Sanni Mallat, Ari Vanhatupa, Jukka Lahdensivu, Katariina Lilja ja Jade Skog.

Kiertotalouden mukaisten rakennusmateriaalien markkinakartoitus

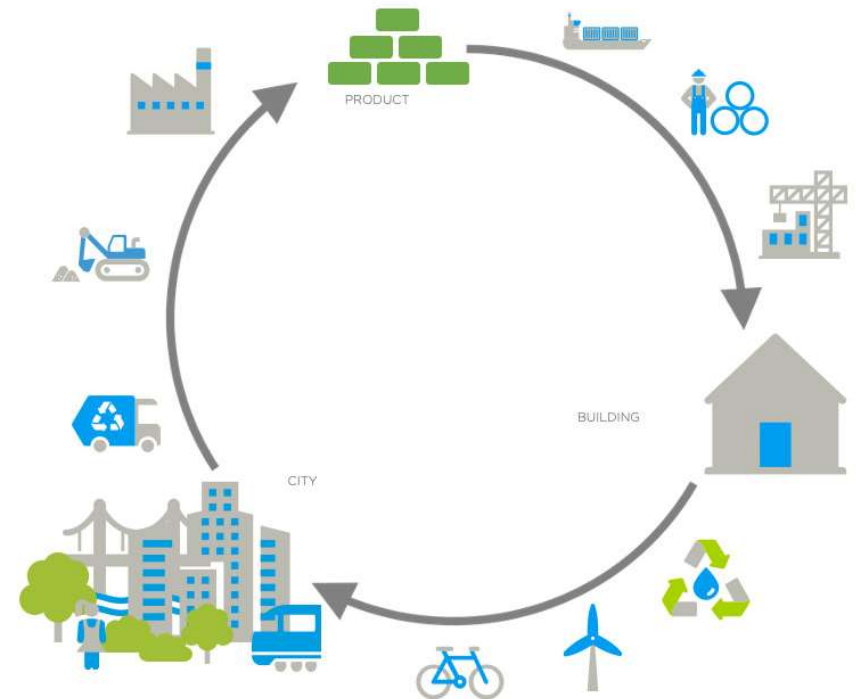
Markkinakartoitus

- Markkinakartoitus toteutettiin
 - hyödyntämällä julkisia lähteitä
 - Asiantuntijahaastatteluilla
 - Tietoja täydennettiin kontaktoimalla osaa yrityksistä
- Markkinakartoituksessa keskityttiin kiertotalouden mukaisiin rakennustuotteisiin, joiden valmistamisessa on käytetty kierrätettyä raaka-ainetta, mikäli tiedossa
- Lisäksi selvityksessä on esitetty rakennustuotteita, joiden valmistamisessa on käytetty teollisuuden sivuvirtaa
- Markkinakartoituksesta on laadittu erillinen raportti, jossa on kuvattu rakennusosittain, mitä kiertotalouden mukaisia rakennustuotteita markkinoilta löytyy
 - tuotteen kierrätysmateriaalin osuus
 - Tuotteen elinkaaren lopun skenaario
 - EPD-dokumentteihin ja tuotekortteihin
 - Rakennusmateriaalien osalta on huomioita, että **kohdekohtainen soveltuvuus on aina varmistettava**
- Uusia materiaaleja oletetaan tulevan markkinoille ja kiertotalousmateriaalien käyttötiedon lisääntyvät esim. EPD:ssä

Markkinakartoituksen huomiot

- Koko rakennuksen kierrätys sisältöisten materiaalien määrän kasvattamiseksi painavimpien runko- ja vaippamateriaalien vaihtoehdot merkittävässä roolissa
- Markkinakartoituksen perusteella eniten kiertotalouden mukaisia tuotteita on käytettävissä eristeissä, joista löytyy useita vaihtoehtoja tuotteissa, joissa on korkea kierrätysmateriaalien osuus
- Muissa rakennusmateriaaleissa valinnanvaraa on vähemmän ja kierrätys sisältöisiä tuotteita on yksittäisiä
- Joidenkin tuotteiden osalta on huomioitava myös saatavuus ja kustannusvaikutukset
- Tuotteista oli vaihtelevasti saatavissa tietoa kierrätys sisältöjen tarkemmista määristä ja osuuksista
- Lisäksi osasta tuotteita oli epäselvää, että mistä kierrätetty raaka-aine on hankittu

Betoniset rakennustuotteet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaali/sivutuote
Vihreä betoni	Rudus	Osa sementistä korvattu teollisuuden sivutuotteena saatavilla sideaineilla.
PARMA Green™ - tuotteet	Consolis Parma	Osassa tuotteista käytetään omasta tuotannosta jäänyttä hukkabetonia. Sementtiä korvataan osittain teollisuuden sivutuotteilla, kuten masuunikuonalla ja lentotuhkalla.
ECO-Betoni	Swerock	Osa sementistä korvattu terästeollisuuden sivutuotteena saatavalla masuunikuonajauheella.

Teräksiset rakenteet ja raudoitteet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Deltabeam Green- liittopalkki	Peikko Group	>97% kierrätysterästä
Raudoitteet ja nostolenkit	Pintos	75 % kierrätysterästä
Raudoitteet	Celsa	100% kierrätysteräs (Valmistus Mo i Rana, Norja)
Teräspalkit, -paalut ja -profiilit	SSAB	20-30% kierrätysterästä
Zalmag metallilevy	Millenium forms	75-85% kierrätysterästä

Yläpohjarakenteet – Eristeet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Foamit-vahtolasimurske	Uusioaines Oy	98 % kierrätyslasia
Selluvilla	Sellupuhallus	90 % kierrätyspaperia
Lasivilla	Isover	50-80 % kierrätyslasia
Puhalluslasivilla	Knauf Oy	80 % kierrätyslasia
Lasimineraalivilla	Knauf Oy	80 % kierrätyslasia
Ekovillalevy (ala- ja yläpohjat, seinät) Puhallusvilla	Ekovilla	100% kierrätyspaperia

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaali/ sivutuote
Puhallusvilla	Eko-Expert	100 % kierrätyskivivillaa
Termex Green	Termex	90% kierrätyspaperia Valmistamisessa käytetään alumiinin louhinnan sivutuotteena saatavaa alumiinihydroksidia.
Kivivilla	Rockwool	Tuote sisältää kierrätettyä kivivillaa sekä muiden teollisuudenalojen ylijäämämateriaaleja
Selluvilla	Suomen Selluvilla-Eriste Oy	Tuotteen perusraaka-aineena käytetään sanomalehtipaperia

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
EPS-eristeet	Jackon Finland	Tuotteiden valmistuksessa käytetään osittain työmailla syntyviä EPS-leikkuujätteitä
FF-EPS 60S SILENT-eriste	Finnfoam	Tuote sisältää kierrätettyä EPS-muovieristemateriaalia

Höyrynsulkumuovit

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Olkilevy	Olkilevy	Pintapaperina käyterään kierrätettyä voimapaperia (1,5% tuotteesta)
Gyproc-kipsilevy	Gyproc	Kipsiytimeen käytetään kierrätyskipsiä n. 15-30%. Levyissä käytetään kierrätyspaperista valmistettua kartonkia.
Kipsilevy	Knauf Oy	Kipsilevyissä 1-5 % kierrätyskipsilevyä. Ulkopinta on valmistettu kierrätyspaperista.
Akustiikkalevy	Soften	Akustoiva huopa valmistetaan Suomessa kierrätetyistä PET-muovipulloista.

Rakennuslevy-tuotteet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
ECOFOIL höyrynsulkumuovi	Dafa airstop	100 % oman tuotannon jätemuovista valmistettu
RaniMoBar- höyrynsulkukalvo	Raniplast	Sisältää kierrätettyä LDPE-muovia ja uusiutuvia materiaaleja

Tiili julkisivurakenteisiin

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Tiili	Gamle Mursten	100% uudelleen käytettyä tiiltä
Tiili	Raikkonen	Tiilijäte hyödynnetään tuotannossa uudelleen
Tiili	Wienerberger	Kaikki tuotannon ylijäämäsavet sekä murskattu tiilijäte käytetään uudestaan tiilen raaka-aineena

Peltikatteet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
GreenCoat- peltikatto	SSAB	20% tuotannon raaka-aineista kierrätysmetallia

Sadevesijärjestelmät

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Sadevesimaakouru Hexaline	Plastmo	100 % kierrätysmuovi

Kiintokalusteet ja sisustusmateriaalit

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Kiintokalusteiden etusarjat (Veda)	Kvik	100% (Koko kaapin kierrätysmateriaalin osuus 57%)
Kiintokalusteiden <u>etusarjat</u> (Kungsbacka)	IKEA	100%
Teräsaltaat ja tasot	Franke	Ruostumaton teräs sisältää 70% kierrätysmateriaalia
Kierrätyslasilaatat	Oceanside Glass & Tile	Lähes 100%
Kierrätys lasimosaiikkilaatat	LPC	99% kierrätyslasia
Massiivimuovi (tasoja, altaita ja kalusteita, esimerkiksi keittiöihin ja kylpy huoneisiin)	Durat	30 % uusiomuovia

LVIS-Tuotteet

Materiaali	Valmistaja	Kierrätysmateriaalin osuus
Ultra Rib 2 Blue-viettoviemäriputki	Uponor	<i>Ei saatu valmistajalta tarkempaa tietoa</i>
CASA-ilmanvaihtokone	Swegon	38-40 %
Drop- 150 viemärikansi	Purus	100% kierrätysmuovi
Putket: Kaivoputkiäihiot, hulevesikaivot, muovikalvot, salaoja- ja hulevesiputket	Meltex	Valmistuksessa käytetään 30-40% kierrätysmuovia siihen soveltuvissa tuotteissa
Punakantinen kojerasia	ABB	100% kierrätysmuovia
EKO salaoja- ja asennusputket, osat ja tarvikkeet	ROTOMO	n. 60 % (Putken sisäpinta kierrätysmuovia)

MUUT

- Purso valmistaa [Greenline](#) uusioalumiinia, joka valmistetaan kokonaan kierrätysalumiinista. Tuotteita Greenline-alumiinista on tällä hetkellä mahdollista valmistaa tilaustyönä tapauskohtaisesti.
- Outokumpu valmistaa [ruostumatonta terästä](#), jossa kierrätetyn materiaalin osuus on yli 90%. Eri alumiinituotteille on laadittu [EPD:t](#).
- Mäkelä Alu valmistaa [AluPure](#)- alumiiniraaka-ainetta, joka valmistetaan kokonaan kierrätysalumiinista.

Kustinpolun rakennuskohteen rakennusmateriaalien selvitys

Kustinpolun rakennuskohteen rakennusmateriaaliselvitys

- Kustinpolun rakennuskohteen rakennetyyppejä vastaavat tuotteet listattiin
- Materiaaleista selvitettiin
 - Onko tuote kierrätysisältöinen, uusiutuva tai uusiutumaton
 - Lisäksi kierrätysisältöisten materiaalien kierrätysraaka-aineen osuus tuotteesta
- Kustinpolun materiaaleja verrattiin markkinakartoituksen tuottamaan tietoon
 - Rakennesuunnittelija ehdotti mahdollisia korvaavia tuotteita
 - Mahdollisuuksia kierrätysisältöisten tuotteiden lisäämiseen olisi tiettyjen korkean **kierrätysisältöisen eristeiden käyttämisessä, kumibitumikermeissä, höyrynsulkumuoveissa ja vaahtolasin** käytössä.
- Selvityksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että Kustinpolun rakennushankkeessa oli markkinoilla olevien kierrätysisältöisten rakennustuotteiden hyödyntäminen jo hyvällä tasolla
- Markkinoilla käytettävissä olevat kierrätysisältöiset tuotteet ovat pääosin kustannustasoltaan, käytettävyydeltään ja saatavuudeltaan käyttökelpoisia

Bright
ideas.
Sustainable
change.

Laura Kainulainen
Kestävän kehityksen
päällikkö, Rakennetekniikka
Ramboll Finland Oy

laura.kainulainen@ramboll.fi